

МІНІСТЕРСТВО МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

НАКАЗ

24.04.2014 № 1305 (Редакція від 13.09.2019)

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
14 травня 2014 р.
за № 497/25274

Про затвердження Кваліфікаційних норм та вимог Єдиної спортивної класифікації України з неолімпійських видів спорту

[Текст наказу на сайті Верховної Ради України](#)

ШАХИ

Чоловіки та жінки

Вікові групи спортсменів згідно з правилами Міжнародної федерації шахів (FIDE):

юнаки та дівчата: до 18 років;

кадети: до 12 років;

юніори: 19-20 років;

дорослі: 21 рік та старше.

ІК ФШУ - індивідуальний коефіцієнт Федерації шахів України.

Очні змагання

Майстер спорту України міжнародного класу (гросмейстер України)

Посісти місця в одному з перерахованих змагань відповідно до умов присвоєння спортивних звань:

4-6 - на Всесвітній шаховій олімпіаді (класичні шахи);

1-4 - на чемпіонаті світу в особистому заліку або 1-3 - у командному заліку (класичні шахи);

1-3 - на чемпіонаті Європи в особистому заліку або 1-2 - у командному заліку (класичні шахи);

1-4 - на чемпіонаті світу в особистому заліку (швидка гра (рапід), блискавична гра (бліц));

1-3 - на чемпіонаті Європи в особистому заліку (швидка гра (рапід), блискавична гра (бліц)).

На командних змаганнях: гравець повинен зіграти не менше 50 % партій та показати не менше 50% результату.

Майстер спорту України

Посісти місця в одному з перерахованих змагань відповідно до умов присвоєння спортивних звань і розрядів:

1-3 - на чемпіонаті світу серед юніорів, юнаків та дівчат (16-20 років);

1-2 - на чемпіонаті Європи серед юніорів, юнаків та дівчат (16-20 років) (класичні шахи);

1 - на Всесвітній шаховій олімпіаді серед юнаків (до 16 років) (класичні шахи);

1-2 - на чемпіонаті світу серед юніорів, юнаків та дівчат (18-20 років) (швидка гра (рапід), блискавична гра (бліц));

1 - на чемпіонаті Європи серед юніорів, юнаків та дівчат (18-20 років) (швидка гра (рапід), блискавична гра (бліц));

1 - на чемпіонаті України в особистому заліку за умови, що середній ІК ФШУ суперників не менше 2250 (2100 для жінок) (класичні шахи);

1 - на чемпіонаті України в особистому заліку (швидка гра (рапід), блискавична гра (бліц)).

Виконати норматив, наведений у кваліфікаційній таблиці для присвоєння спортивного звання "Майстер спорту України", у змаганнях не нижче III рангу та досягти упродовж одного року з часу виконання нормативу ІК ФШУ 2325 для чоловіків та 2150 для жінок.

Для командних змагань: гравець повинен зіграти не менше 50% партій та показати не менше 50% результату.

Кваліфікаційна таблиця для присвоєння спортивного звання "Майстер спорту України"

Чоловіки		Жінки	
середній індивідуальний коефіцієнт суперників (ІК ФШУ на початок змагання)	% очок від кількості партій	середній індивідуальний коефіцієнт суперників (ІК ФШУ на початок змагання)	% очок від кількості партій
2251-2275	73	2100-2125	70
2276-2300	70	2126-2150	67
2301-2325	67	2151-2175	64
2326-2350	64	2176-2200	60
2351-2375	61	2201-2225	56
2376-2400	58	2226-2250	53
2401-2425	55	2251-2275	50
2426-2450	51	2276-2300	47
Понад 2451	48	Понад 2300	44

Дробове число округлюється до найближчого півочка.

Примітка.

Кандидат у майстри спорту України

Посісти місця в одному з перерахованих змагань відповідно до умов присвоєння спортивних звань і розрядів:

1 - на чемпіонатах світу, Європи серед юнаків та дівчат (8-14 років) (класичні шахи);

1 - на чемпіонаті України серед юніорів, юнаків та дівчат (14-20 років) (класичні шахи).

Виконати норматив, наведений у кваліфікаційній таблиці для присвоєння спортивного розряду "Кандидат у майстри спорту України", та досягти упродовж 1 року з часу виконання нормативу ІК ФШУ 2100 для чоловіків та 2050 для жінок (класичні шахи).

Кваліфікаційна таблиця для присвоєння спортивного розряду "Кандидат у майстри спорту України"

Класифікація суперників у змаганнях	% очок від кількості партій у змаганнях
Майстер спорту України міжнародного класу	10
Майстер спорту України	25
Кандидат у майстри спорту України	55
Перший розряд	75
Другий розряд	100

Примітки:

1. Дробове число округлюється до найближчого півочка.
2. Кількість партій зі спортсменами другого розряду не повинна перевищувати двох.
3. Спортсмени, які мають спортивний розряд "Кандидат у майстри спорту України" з ІК ФШУ < 2050 (чоловіки) та жінки з ІК ФШУ < 2000, під час обрахунку відповідного нормативу вважаються такими, що мають перший розряд.

Перший розряд

1 - в офіційних змаганнях з коефіцієнтом не більше 2 без поділу учасників змагань або виконати норматив (кваліфікаційна таблиця для присвоєння першого, другого, третього та першого юнацького розрядів) або досягти ІК ФШУ 2000.

Другий розряд

1 - в офіційних змаганнях з коефіцієнтом не більше 3 без поділу учасників змагань або виконати норматив, наведений у кваліфікаційній таблиці для присвоєння першого, другого, третього та першого юнацьких розрядів, або досягти ІК ФШУ 1900.

Третій розряд

1 - в офіційних змаганнях з коефіцієнтом не більше 4 без поділу учасників змагань або виконати норматив, наведений у кваліфікаційній таблиці для присвоєння першого, другого, третього та першого юнацьких розрядів.

Перший юнацький розряд

На офіційних змаганнях виконати норматив, наведений у кваліфікаційній таблиці для присвоєння першого, другого, третього та першого юнацького розрядів.

Кваліфікаційна таблиця для присвоєння першого, другого, третього та першого юнацького розрядів

Коефіцієнт турніру				% очок від кількості партій
перший розряд	другий розряд	третій розряд	перший юнацький розряд	
0,00	≤1,00	≤2,00	≤3,00	30
0,01-0,10	1,01-1,10	2,01-2,10	3,01-3,10	32
0,11-0,20	1,11-1,20	2,11-2,20	3,11-3,20	34
0,21-0,30	1,21-1,30	2,21-2,30	3,21-3,30	36
0,31-0,40	1,31-1,40	2,31-2,40	3,31-3,40	38
0,41-0,50	1,41-1,50	2,41-2,50	3,41-3,50	40
0,51-0,60	1,51-1,60	2,51-2,60	3,51-3,60	42
0,61-0,70	1,61-1,70	2,61-2,70	3,61-3,70	44
0,71-0,80	1,71-1,80	2,71-2,80	3,71-3,80	46
0,81-0,90	1,81-1,90	2,81-2,90	3,81-3,90	48
0,91-1,00	1,91-2,00	2,91-3,00	3,91-4,00	50
1,01-1,10	2,01-2,10	3,01-3,10	4,01-4,10	53 (юн. 51)
1,11-1,20	2,11-2,20	3,11-3,20	4,11-4,20	55 (юн. 52)
1,21-1,30	2,21-2,30	3,21-3,30	4,21-4,30	58 (юн.53)
1,31-1,40	2,31-2,40	3,31-3,40	4,31-4,40	60 (юн. 54)
1,41-1,50	2,41-2,50	3,41-3,50	4,41-4,50	63 (юн. 55)
1,51-1,60	2,51-2,60	3,51-3,60	4,51-4,60	65 (юн. 56)
1,61-1,70	2,61-2,70	3,61-3,70	4,61-4,70	68 (юн. 57)
1,71-1,80	2,71-2,80	3,71-3,80	4,71-4,80	70 (юн. 58)
1,81-1,90	2,81-2,90	3,81-3,90	4,81-4,90	73 (юн. 59)
1,91-2,00	2,91-3,00	3,91-4,00	4,91-5,00	75 (юн. 60)

1. Коефіцієнт турніру визначається як середньоарифметичне оціночних коефіцієнтів учасників змагань залежно від їх кваліфікації:

без розряду - 5,0;

перший юнацький розряд - 4,0;

третій розряд - 3,0;

другий розряд - 2,0;

перший розряд - 1,0;

"Кандидат у майстри спорту України" - 0.

2. Приклад розрахунку. Кількість учасників - 16, рівень кваліфікації яких становить:

перший розряд - 2 особи;

другий розряд - 5 осіб;

третій розряд - 3 особи;

перший юнацький розряд - 6 осіб;

$K = (2 \times 1,0 + 5 \times 2,0 + 3 \times 3,0 + 6 \times 4,0) : 16 = 2,81$.

Таким чином, у змаганнях з коефіцієнтом 2,81 для отримання:

другого розряду необхідно набрати 73% очок ($0,73 \times 15 = 10,95$) - 11 очок (округлено);

третього розряду необхідно набрати 48% очок ($0,48 \times 15 = 7,2$) - 7 очок (округлено).

Умови присвоєння спортивних звань і розрядів:

1. Для присвоєння спортивного звання "Майстер спорту України" за виконаним нормативом відповідно до кваліфікаційної таблиці спортсменом повинно бути зіграно не менше 9 партій у змаганнях, при цьому не менше 6 партій зі спортсменами, які мають спортивне звання "Майстер спорту України" або "Майстер спорту України міжнародного класу" з поточним ІК ФШУ не менше 2250 (чоловіки) та 2050 (жінки). У разі якщо кількість партій перевищує 12, не менше половини партій мають бути зіграні зі спортсменами, які мають спортивне звання "Майстер спорту України" або "Майстер спорту України міжнародного класу".

2. При обчисленні нормативу для присвоєння спортивного звання "Майстер спорту України" для чоловіків партії з жінками, які мають спортивне звання "Майстер спорту України", які раніше виконали норматив для присвоєння спортивного звання "Майстер спорту України" для чоловіків або мають поточний ІК ФШУ не менше 2325, враховуються як партії зі спортивним званням "Майстер спорту України".

3. При обчисленні нормативу для присвоєння спортивного звання "Майстер спорту України" для чоловіків партії зі спортсменами, які мають спортивне звання "Майстер спорту України" із шахів (з видів спорту інвалідів) та мають поточний ІК ФШУ не менше 2325, враховуються як партії, зіграні зі спортсменами, які мають спортивне звання "Майстер спорту України".

4. У змаганні за швейцарською системою дозволяється ігнорувати усі партії після виконання нормативу або партії, які гравець виграв, але для розрахунку нормативу повинні залишитися не менше 9 партій.

5. Для присвоєння спортивного звання "Майстер спорту України" за виконаним нормативом кваліфікаційної таблиці для присвоєння спортивного звання "Майстер спорту України" в офіційних міжнародних змаганнях, що проводяться в Україні, необхідне виконання таких умов:

кількість українських спортсменів повинна бути не менше 2/3 учасників змагань;

під час розрахунку середнього індивідуального коефіцієнта змагань спортсмени України обраховуються з ІК ФШУ, зарубіжні - з індивідуальним коефіцієнтом ФІДЕ;

спортсмени, які мають звання міжнародного гросмейстера та міжнародного майстра, враховуються під час розрахунку кількості спортсменів як такі, що мають спортивне звання "Майстер спорту України", у змаганнях за наявності ІК ФШУ не нижче 2325 у чоловіків та 2150 у жінок.

6. Контроль часу у змаганнях з нормою "Майстер спорту України", "Кандидат у майстри спорту України":

90 хвилин до кінця партії із застосуванням механічних годинників (тільки норми розрядів);

90 хвилин та додатково 30 секунд за кожний хід до кінця партії із застосуванням електронних годинників;

90 хвилин на 40 ходів + 30 хвилин до кінця партії (з додаванням 30 секунд за кожний хід або без додавання);

2 години до кінця партії;

2 години на 40 ходів + 30 хвилин до кінця партії (з додаванням 30 секунд за кожний хід або без додавання);

2 години на 40 ходів + 60 хвилин до кінця партії (з додаванням 30 секунд за кожний хід або без додавання);

100 хвилин на 40 ходів + 50 хвилин на 20 ходів + 15 хвилин до кінця партії (з додаванням 30 секунд за кожний хід).

7. Для присвоєння спортивного розряду "Кандидат у майстри спорту України" за виконаним нормативом кваліфікаційної таблиці для присвоєння спортивного розряду "Кандидат у майстри спорту України" повинно бути зіграно не менше 9 партій у змаганнях за коловою або швейцарською системою або не менше 7 партій у командних змаганнях. При цьому повинно бути зіграно не менше 6 (у командних змаганнях - 5) та не менше половини партій зі спортсменами, які мають спортивний розряд "Кандидат у майстри спорту України", з поточним ІК ФШУ не менше 2050 (чоловіки) або 2000 (жінки) або шахістами зі званнями. Середній ІК ФШУ суперників повинен бути не нижче 2050.

8. У змаганнях з нормативами розрядів та звань повинно бути зіграно не більше двох партій на день при загальній кількості партій не менше 9.

9. Норматив для присвоєння першого розряду встановлюється кваліфікаційними комісіями областей України, Автономної Республіки Крим, міст Києва та Севастополя.

10. Норматив для присвоєння другого і нижче розрядів встановлюється ФСТ і організаціями, що проводять змагання.

11. Для кваліфікації зараховуються партії, зіграні з шахістами, які вибули зі змагання.

12. Норматив для присвоєння спортивного звання "Майстер спорту України" встановлюється кваліфікаційною комісією Федерації шахів України (далі - ФШУ). Завірені таблиці змагань з нормативом для присвоєння спортивного звання "Майстер спорту України" та спортивного розряду "Кандидат у майстри спорту України" направляються до кваліфікаційної комісії ФШУ. Виконання нормативу для присвоєння спортивного звання "Майстер спорту України" у змаганні за швейцарською системою затверджується кваліфікаційною комісією ФШУ.

13. Відповідні кваліфікаційні комісії враховують результати змагань кожного учасника, починаючи з другого розряду, і фіксують результати у кваліфікаційному квитку й облікових картах та ведуть загальний облік.

14. Спортивне звання "Майстер спорту України" присвоюється з 12 років, спортивні розряди з 6 років.

15. Наявність шахових годинників та запис партій у змаганнях для присвоєння третього розряду і вище обов'язкова.

Розрахунок індивідуальних коефіцієнтів ІК ФШУ

Розрахунок ІК ФШУ виконується за методикою ЕЛО (система розрахунку індивідуальних коефіцієнтів) і здійснюється кваліфікаційною комісією ФШУ.

Кваліфікаційна комісія обраховує усі офіційні змагання з класичних шахів зі встановленими залежно від використаних контролів часу та рангу змагань коефіцієнтами розвитку К (K-factor). При цьому не менше половини учасників повинні мати фіксований ІК.

Розрахунки ІК, виконані кваліфікаційними комісіями обласних федерацій, діють тільки у межах цих областей. Рейтинг-листи ІК ФШУ України видаються 4 рази на рік в інформаційних шахових виданнях та розміщуються на web-сторінці кваліфікаційної комісії ФШУ.

Шахова композиція

Складання шахових композицій

Майстер спорту України міжнародного класу

1-3 - на чемпіонаті світу в особистому заліку.

Набрати 50 балів за підрахунками Альбому ФІДЕ.

Здобути звання міжнародного гросмейстера ФІДЕ з шахової композиції.

Майстер спорту України

1-2 - на чемпіонаті світу у командному заліку;

1 - у розділі командного чемпіонату світу;

1 - у розділі чемпіонату України в особистому заліку;

Набрати 25 балів за підрахунками Альбому України або Альбому ФІДЕ.

Розв'язання шахових композицій

Майстер спорту України міжнародного класу

1-3 - на чемпіонаті світу в особистому заліку.

Одержати звання міжнародного гросмейстера з шахової композиції.

Майстер спорту України

1 - на очному чемпіонаті України.

{Додаток із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства молоді та спорту [№ 2811 від 15.07.2016](#), [4440 від 26.09.2018](#)}

[Текст наказу на сайті Верховної Ради України](#)